

Nr 542.

Av herr **Karlsson** i Grängesberg **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 250, angående anslag till bekämpande av arbetslösheten.*

I proposition nr 250 har regeringen föreslagit, att riksdagen, till bekämpande av arbetslösheten, måtte för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av kronor 25,000,000.

Med hänsyn till den stora omfattning, som arbetslösheten för närvarande har, är detta anslagsbelopp absolut otillräckligt. Det övervägande flertalet av de arbetslösa har tidigare lämnats utan all hjälp, och tydligen är det statsmakternas avsikt att så skall ske även i fortsättningen. Direktiven för den statliga »hjälpverksamheten» äro också sådana, att de arbetslösa, som bliva delaktiga av denna »hjälp», ändock måste leva i svält och svåra umbäranden.

Beträffande arbetslöshetens omfattning framgår av senaste tillgängliga uppgifter, att antalet hjälpsökande arbetslösa den 31 mars innevarande år var 108,200. Samma månad år 1930 var antalet anmälda arbetslösa 13,600 och år 1931 41,900. I februari månad i år var antalet ansökningar på 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen 412. År 1930 var motsvarande siffra 211 och år 1931 232. Uppgifterna från fackförbunden visa, att av förbundens medlemmar var i febr. månad i år 23.8 procent arbetslösa. Motsvarande siffra för år 1930 var 13.2 procent och för 1931 18.7 procent.

Omkring hälften av de arbetslösa erhåller icke hjälp i någon som helst form. Uppgifterna angående antalet »hjälppta» personer samt hur dessa fördela sig på de olika hjälpformerna visa, att i februari månad i år, då de anmälda arbetslösas antal var 108,032, sysselsattes 14,000 personer i statliga reservarbeten. I kommunala och statskommunala reservarbeten var 17,952 personer sysselsatta. Alltså hade sammanlagt endast 31,952 personer beretts arbete. Naturligtvis dock med svältlöner, som icke ge den arbetare, som sysselsättes i dylika arbeten, någon möjlighet att på ett människovärdigt sätt försörja sig och sin familj.

Av de i febr. månad anmälda arbetslösa hade sålunda 77,080 personer icke beretts något arbete. Av dessa, från allt arbete helt utestängda, erhöilo endast 21,481 personer understöd med statsbidrag. Därutöver erhöilo 8,063 arbetslösa kommunalt understöd utan statsbidrag. Inte mindre än 47,536 anmälda arbetslösa och deras familjer lämnades sålunda helt utan all hjälp. Utlämnades hän-

synslöst till svälten, trots att de hos de statliga och kommunala myndigheterna i enlighet med direktiven anmält sig som hjälpbehövande för att erhålla arbete eller bröd.

Då de arbetslösa på detta sätt i största utsträckning hänsynslöst lämnas helt åt sitt öde, trots att de i enlighet med direktiven anmäla sig och stämpla sina arbetslöshetskort, är det förklarligt, att de arbetslösa på grund därav i stor utsträckning underlåta att anmäla sig. De officiella arbetslöshetssiffrorna äro därför också fullständigt missvisande. Uppgifterna från fackförbundens arbetslöshetsstatistik visa ju, att nära en fjärdedel av de fackligt organiserade arbetarna äro arbetslösa. Förhållandet är givetvis ungefärligen detsamma även bland dem, som stå utanför fackorganisationerna. Med kännedom därtill om den ohyggliga permanenta ungdomsarbetslöshet som råder, kan man slå fast, att hela det verkliga antalet arbetslösa här i landet f. n. säkerligen uppgår till över 200,000.

På vilket sätt vill nu regeringen ingripa för att bringa hjälp åt dessa arbetslöshetens offer? Därom heter det i den föreliggande propositionen, att hjälpverksamheten skall bedrivas i huvudsak efter samma linjer och hjälpen utgå enligt samma grunder som hitintills. Det vill med andra ord säga, att huvudmassan av de arbetslösa skall lämnas utan varje som helst bistånd och att den lilla procent av antalet arbetslösa, som skall erhålla någon hjälp, skall erhålla densamma enligt de brutala direktiv, som hittills varit gällande för A.K:s verksamhet.

Till ett fortsättande med en dylik arbetslöshetspolitik kommer den kommunistiska riksdagsgruppen icke att lämna sin medverkan. Den kommunistiska gruppen har under en följd av år framfört krav på en omläggning av statens arbetslöshetspolitik och brytande med arbetslöshetskommissionens strejk- och svältdirektiv. Ingenting har inträffat, som motiverar ett ändrat ställningstagande. Den behandling, som de arbetslösa hittills i många fall varit utsatta för, måste få ett slut, och andra vägar beträdas för att bringa de arbetslösa utkomstmöjligheter.

I tidigare framförda motioner har den kommunistiska riksdagsgruppen framhållit, att i första hand måste därvid statsmakterna bringas att vidtaga sådana åtgärder, som skapa förutsättningar för de arbetslösa att i största möjliga utsträckning komma i produktivt arbete. Ett verksamt steg i denna riktning vore en allmän, ytterligare förkortning av arbetstiden. En förkortning av arbetstiden i enlighet med av den kommunistiska gruppen vid årets riksdag framlagda motionen skulle medföra, att ett avsevärt stort antal av dem, som nu äro arbetslösa, skulle dragas in i produktivt arbete. En rationell lösning av pensionsförsäkringen, innebärande en höjning av nu utgående pensionsbelopp, så att vederbörande pensionär kunde få sin fulla försörjning, och en sänkning av åldersgränsen för rätten till uppbärande av pension, skulle helt visst medföra, att många åldriga och utslitna arbetare skulle lämna sina arbetsplatser och därigenom bereda plats för yngre arbetare, som nu gå arbetslösa.

Jämsides med genomförande av en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring och vidtagande av sådana åtgärder, som äro ägnade att bereda plats åt de arbets-

lösa i största möjliga utsträckning i den öppna arbetsmarknaden, måste mera effektiva åtgärder vidtagas från statsmakternas sida för framskapande av nya arbetstillfällen.

Den av statens arbetslöshetskommission hittills tillämpade metoden att lägga under sig arbeten, som höra till den öppna marknaden, såsom väganläggningar och dylikt, vilka arbeten under alla förhållanden skulle komma till utförande, är förkastlig och bidrager icke på något sätt att skapa nya arbetstillfällen. Det enda resultat, som härigenom uppnås, är att de arbetare, som erhålla arbete vid dessa under arbetslöshetskommissionen sorterande arbetsplatser, tvingas utföra arbetet till priser, som göra det omöjligt för dem att försörja sig själva och sina familjer.

Någon nämnvärd ändring till det bättre beträffande arbetslöshetsförhållandena torde icke vara att förvänta. Arbetslöshetskommissionen har också i en skrivelse av den 15 april innevarande år därom uttalat följande: »Att bedöma framtidsutsikterna på arbetsmarknaden voro för närvarande vanskligare än på länge. Då inga säkra tecken på en begynnande allmän omsvängning i konjunkturerna, knappast ens en säsongsmässig ljusning, ännu kunnat med bestämdhet förmärkas, synes man icke för den närmaste framtiden kunna räkna med någon genomgående förbättring av arbetsmarknadsläget.»

Man får utan varje tvivel räkna med, att arbetslösheten antager en alltmer utpräglat permanent karaktär. Vid sådant förhållande och med hänsyn till arbetslöshetens stora omfattning, måste statsmakternas åtgärder för arbetslöshetens bekämpande inriktas på längre sikt och tillräckliga anslag beviljas för ordnande av arbeten samt, intill dess en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring genomförts, tilldelning av tillräckligt understöd till de arbetslösa, som icke kunna beredas arbete.

I proposition nr 251 har regeringen föreslagit, att riksdagen måtte anvisa ett reservationsanslag av kronor 3.000.000 till ordnande av s. k. beredskapsarbeten för motverkande av arbetslöshet. Detta är givetvis ett alltför obetydligt belopp med hänsyn till den stora omfattning arbetslösheten nu har.

De svältande arbetarmassorna kräva bestämt, att verkliga kraftåtgärder nu vidtagas för ordnande av arbetstillfällen och för tilldelning av tillräckligt understöd åt de arbetslösa. Vid de arbetstillfällen, som anordnas av statsmakterna, dess affärsdrivande verk och myndigheter samt av kommunerna, måste arbetarna betalas med löner, som fastställas genom avtal, i likhet med vad som förekommer i den öppna arbetsmarknaden. Arbetarnas föreningsrätt måste vid dessa arbetsplatser lämnas okränkt och förhandlingsrätt angående arbetsvillkoren tillerkännas arbetarna.

De krav, som här framförts, syfta till genomförande av en sådan arbetslöshetspolitik, att alla arbetslösa beredas ordnade utkomstmöjligheter, antingen genom arbete eller genom erhållande av kontantunderstöd. Ett bibehållande av nu gällande direktiv för arbetslöshetshjälpen och för arbetslöshetskommissionens verksamhet kan i fortsättningen som hittills endast bli ett hinder för ett förnuftigt ordnande av arbetslöshetsverksamheten. En omläggning av dessa direktiv är därför en trängande nödvändighet.

Beträffande frågan om de ekonomiska möjligheterna för realiserande av en human och effektiv arbetslöshetspolitik anse vi oss böra erinra om, att riksdagen och riksbanken nyligen ha anvisat och utbetalat flera hundratal miljoner till understödjande av storkapitalistiska finansinstitut och spekulationsföretag. Då har inte saknats pengar. Samma är förhållandet, då det gäller anslag till militära ändamål. Även då går det lätt att skaffa fram miljoner i hundratal.

Den kommunistiska gruppen har bekämpat denna rundhänta miljonrullning. Men de borgerliga och socialdemokraterna ha gemensamt genomfört densamma. Vi kräva nu, att tillräckliga medel också anvisas för hjälp till de svältande arbetslösa.

Med stöd av vad som anförts hemställa vi,

att riksdagen till bekämpande av arbetslösheten för budgetåret 1932/1933 måtte anvisa ett extra reservationsanslag av kronor 140,000,000 att användas till anordnande av statliga och kommunala arbeten för de arbetslösa, samt till kontantunderstöd för de arbetslösa, vilka icke kunna beredas arbete;

att riksdagen måtte upphäva de nu gällande direktiven för arbetslöshetsverksamheten och föreskriva, att arbetslöshetskommissionen avskaffas samt att hjälpverksamheten för de arbetslösa organiseras så, att ledningen därav lägges direkt under socialdepartementet och under detsamma sorterande organ;

att de genom staten och kommunerna för de arbetslösa anordnade arbetena betalas med avtalsenliga löner samt att riksdagen, vid beviljande av ovan påyrkade anslag, måste fastställa sådana direktiv, att alla arbetslösa i möjligaste mån beredas arbete och att, därest i något fall arbete ej kan beredas de arbetslösa, dessa beviljas tillräckligt kontant understöd.

Stockholm den 10 maj 1932.

Verner Karlsson.

Aug. Spångberg.

Nils Flyg.

Osc. Öhman.

Vikt. Herou.

K. Kilbom.

Edoff Andersson.

J. P. Dahlén.